

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

และการเสริมแรงทางบวก

DEVELOPMENT THAI CLASSICAL DANCING SKILLS OF GRADE 7 STUDENTS THROUGH PEER ASSISTED LEARNING ACTIVITIES AND POSITIVE REINFORCEMENT

ดวงพร พจนานนท์*

TUANGPHON PHOTCHANANON

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ และเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และการเสริมแรงทางบวก โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 คน โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัย พบว่า

1. สาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย เน้นวิชาทฤษฎีมากกว่าเน้นการปฏิบัติ ผู้เรียนจึงขาดความสนใจฝึกฝน อีกทั้งหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติได้มากพอสำหรับวิชานาฏศิลป์ไทย

2. ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงทางบวก พบว่าผู้เรียนมีทักษะที่ดีขึ้น

* โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง จังหวัดระยอง

Matayomtaksin Rayong School, Rayong

โดยผู้เรียนสามารถจดจำท่ารำและปฏิบัติท่ารำได้ และภายหลังผู้สอนเพิ่มกระบวนการในการเสริมแรงทางบวกให้แก่ผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะปฏิบัติที่ดีมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนทุกคนสามารถจดจำท่ารำและปฏิบัติท่ารำได้

คำสำคัญ : ทักษะการปฏิบัติ ท่ารำ การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเสริมแรงทางบวก

Abstract

The objectives of this research were to analyze why students could not practice Thai classical dancing skills and to develop their practices (performances) by employing peer assisted learning activities and positive reinforcement. The samples were five grade 7 students from Matayomtaksin Rayong School in Rayong province.

The research findings showed that: 1) the reasons that students could not practice Thai classical dancing skills were as follows: Thai Performing Art courses emphasized theories rather than posture skills, so students seemed to lack motivation in their development; and the curriculum focused on science and mathematics; 2) after joining the Peer Assisted Learning and getting positive reinforcement, students were able to be more skillful in their performances.

Keywords: Posture Skills, Thai Performing Art, Peer Assisted Learning, Positive Reinforcement

บทนำ

นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญตามวิถีชีวิตของคนไทย การแสดงความบันเทิงสะท้อนถึงลักษณะของสังคมไทยที่แตกต่างจากชนชาติอื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีคนไทยจำนวนมากที่ไม่เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของชาติและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมตะวันตก จึงทำให้มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยเริ่มจางหายไป ผู้วิจัยตระหนักถึงการส่งเสริมสนับสนุนการสืบทอดนาฏศิลป์ไทย เพื่อมุ่งเน้นลักษณะการแสดงที่มีความประณีตวิจิตรงดงาม มีลีลาอ่อนช้อยตามแบบอย่างนาฏศิลป์ไทย

เพื่อไม่ให้มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยสูญหายไป ซึ่งคนไทยทุกคนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญร่วมกันในการสนับสนุนส่งเสริมศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้คงอยู่คู่คนไทยสืบไป

รายวิชานาฏศิลป์ไทยเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ถึงความหมายของนาฏศิลป์ไทย ประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของนาฏศิลป์ องค์ประกอบของนาฏศิลป์ ประเภทของนาฏศิลป์ ลักษณะของนาฏศิลป์ไทยที่แตกต่างกัน ท่าทางการเลียนแบบของสัตว์ นาฏยศัพท์เบื้องต้น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ของชนชาติอื่น ๆ เข้าใจนาฏศิลป์ที่มีบทบาททางสังคม เนื้อร้อง ทำนองเพลง การแต่งหน้า การแต่งกาย สามารถวิเคราะห์ท่ารำ ออกแบบท่ารำของนาฏศิลป์ให้มีความสร้างสรรค์ ทั้งยังสื่อถึงอารมณ์ในการแสดง รู้และเข้าใจประโยชน์ของนาฏศิลป์ แสดงความเข้าใจในการชมการแสดง รู้หลักและวิธีการแสดง และเห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย อนุรักษ์สืบทอดนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้มีศักยภาพตามหลักสูตรและสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติท่ารำการแสดงนาฏศิลป์ไทยมีความสำคัญช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้แสดง ส่งผลให้ผู้แสดงมีความกล้าแสดงออก และมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น ทำให้มีการเคลื่อนไหวที่ดูสง่างาม ทำให้มีความจำและปฏิภาณดี เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ นาฏศิลป์ทำให้ผู้แสดงมีความสามัคคีกัน เพราะผู้แสดงร่วมกันแสดงท่ารำทางนาฏศิลป์ เพื่อให้การแสดงนาฏศิลป์นั้นออกมาเรียบร้อยและงดงาม และหากมีความรู้นาฏศิลป์จนเกิดความชำนาญจะสามารถปฏิบัติได้ดีมีชื่อเสียงหรือยึดเป็นอาชีพต่อไปได้ หากผู้เรียนปฏิบัติไม่ได้จะทำให้เกิดความเสื่อมในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ขาดความรู้ความเข้าใจในจารีตที่กำกับอยู่อย่างเพียงพอ ความงาม ความหมาย และความรู้สึกจึงกลายเป็นสิ่งที่ผู้ชมคิดว่าจับต้องไม่ได้ ทำให้ขนบธรรมเนียมหรือจารีตเหล่านี้ไม่เป็นที่รู้จักหรือเข้าใจกันอีกต่อไป อาจมาจากการที่ขนบธรรมเนียมนั้นไม่แพร่หลาย ขาดการทำนุบำรุงอย่างเพียงพอที่จะเป็นฐานของการรองรับจากการถ่ายทอดทางสังคมได้ดีพอ

จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 พบว่า มีนักเรียนบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำเพลงช้า-เพลงเร็วได้ โดยเพลงดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติท่ารำทางด้านนาฏศิลป์ โดยมีการปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง และไม่ตรงตามจังหวะของเพลง ส่งผลทำให้การเรียนรู้ในเนื้อหาติดขัด และอาจ

ส่งผลต่อการปฏิบัติทำซ้ำทำต่อ ๆ ไปได้ อีกทั้งทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เป็นไปตามระยะเวลาและเกณฑ์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนด ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำซ้ำของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันในขณะที่จัดการเรียนการสอนหรือการทำกิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะคนเก่งช่วยคนอ่อน โดยการพัฒนาทักษะทางด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น ได้มีผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนดังตัวอย่างเช่น เสาวรี ภูบาลชื่น (2560) ที่ได้ดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบทางตรงร่วมกับเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านทักษะปฏิบัติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจวิชาศิลปะ สารนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และจากการดำเนินการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้เพื่อเป็นการสร้างแรงกระตุ้นในการเรียนรู้และการเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงวางแผนการดำเนินการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำซ้ำของผู้เรียนโดยใช้การเสริมแรงทางบวกให้แก่ผู้เรียนร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน เมื่อสามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ถูกต้อง ผ่านการชื่นชม ให้กำลังใจ และการปรบมือจากเพื่อนภายในชั้นเรียน ดังตัวอย่างงานวิจัยของ นาทนา ตรีอุบล (2558) ที่ได้ดำเนินการศึกษาวิธีการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองในการฝึกทักษะนาฏศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการของนักเรียนในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเอง และวิธีการของครูในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองของนักเรียน โดยผลการศึกษาพบว่า วิธีการของนักเรียนในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการฝึกซ้อม การเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่น และการให้บุคคลอื่นมีส่วนช่วยในการฝึกซ้อม วิธีการของครูในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองของนักเรียนประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือในการฝึกซ้อม การกำหนดเป้าหมายของการฝึกซ้อม การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม การหาตัวช่วยในการฝึกซ้อม และการสอนแบบเสริมแรง

จากสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงมาปรับใช้ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติทำรำได้ และเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ และการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงทางบวก โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้
2. เพื่อศึกษามลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และการเสริมแรงทางบวก

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน โดยเป็นการพัฒนารูปแบบการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนรายวิชานาฏศิลป์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง ที่ไม่สามารถปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วได้ จำนวน 5 คน

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

2.1 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

2.1.1 แบบสัมภาษณ์

2.1.2 แบบสังเกตพฤติกรรม

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ดำเนินการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 ร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม

2.2.3 นำเครื่องมือที่ร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

(Content Validity)

2.2.4 ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาและการวางแผนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนรายวิชานาฏศิลป์ไทยพบว่า มีผู้เรียนจำนวน 5 คน ไม่สามารถปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วได้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสรุปสภาพปัญหาและการดำเนินการวางแผนในการศึกษาสาเหตุของปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสาเหตุของปัญหา โดยการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 4 สรุปสาเหตุของปัญหาและวางแผนการแก้ไขปัญหาด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวางแผนการดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมุ่งพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วของผู้เรียน

4.2 กำหนดผู้เรียนที่จะรับหน้าที่ในการช่วยสอนให้แก่เพื่อนที่มีปัญหาในการปฏิบัติทำรำ โดยพิจารณาจากความสามารถและผลการเรียนรู้ที่ผ่านมา

4.3 ผู้วิจัยพูดคุยและอธิบายแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ช่วยสอนเข้าใจบทบาท ความสำคัญ และสอบถามถึงความเต็มใจและความพึงพอใจในรูปแบบที่ผู้วิจัยได้อธิบาย จากนั้นจึงนำผู้เรียนที่จะช่วยสอนมาพูดคุยร่วมกับผู้เรียนที่รับการพัฒนาดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำแนะนำและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้จะมีการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่กำหนดในการเรียนรู้ในรายวิชาทุกวันจันทร์และพุธ วันละ 30 นาที เมื่อมีการปฏิบัติทำรำ

ระยะที่ 2 การดำเนินการแก้ไขปัญหาดตามแผนการดำเนินการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปัญหาดผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้ด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ตามแผนการดำเนินการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบผลการแก้ไขปัญหาด โดยการสังเกตพบว่า ผู้เรียนบางส่วนสามารถจดจำทำรำและทำนองเพลงได้ โดยมีผู้เรียนที่ปฏิบัติทำรำได้จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยได้สอบถามพูดคุยกับผู้เรียนที่ช่วยสอนและกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาถึงความพึงพอใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด พบว่า ผู้เรียนทั้งหมดมีความพึงพอใจต่อรูปแบบที่ผู้สอนกำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยพัฒนาแผนการแก้ไขปัญห โดยใช้รูปแบบการเสริมแรงทางบวก ร่วมกับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยการสร้างแรงจูงใจเมื่อสามารถปฏิบัติทำสำเร็จได้ถูกต้อง ผ่านการชื่นชม ให้กำลังใจ และการปรบมือจากเพื่อนภายในชั้นเรียน

ระยะที่ 3 การดำเนินการแก้ไขปัญหตามแผนการดำเนินการที่พัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่าโดยการเสริมแรงทางบวกตามแผนการดำเนินการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบผลการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนทั้งหมดสามารถปฏิบัติทำร่าได้

ขั้นตอนที่ 3 สรุปและอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการศึกษสาเหตุของปัญหาผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่าได้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

4.2 ติดตามผลและการดำเนินการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่าของผู้เรียน โดยใช้แบบสังเกต

ผลการศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่าของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชานาฏศิลป์ไทย การวิจัยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาภายในชั้นเรียน

กลุ่มเป้าหมาย	ทักษะที่สังเกต				
	การจดจำทำร่า	การจำทำนองเพลง	ลีลาของทำร่า	ความกล้าแสดงออก	การปฏิบัติทำร่า
นักเรียนคนที่ 1	-	✓	-	-	-
นักเรียนคนที่ 2	✓	-	-	-	-
นักเรียนคนที่ 3	-	✓	-	-	-
นักเรียนคนที่ 4	-	-	-	-	-
นักเรียนคนที่ 5	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า มีผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่ามีผู้เรียนที่สามารถจดจำทำรำได้ จำนวน 1 คน ผู้เรียนที่จดจำทำนองเพลงได้ จำนวน 2 คน

ผลการศึกษาสาเหตุของปัญหาการปฏิบัติทำรำไม่ได้ของผู้เรียน

จากการศึกษาสาเหตุของการปฏิบัติทำรำไม่ได้ของผู้เรียนโดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วได้ จำนวน 5 คน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาเหตุที่สอดคล้องกันได้ ดังนี้

สาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้นั้นเกิดจากการที่การจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยก่อนหน้านั้นจะเน้นการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ผู้เรียนจึงขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติทำรำและขาดความสนใจในการฝึกฝน อีกทั้งหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้ทางด้านนาฏศิลป์ จึงทำให้ขาดทักษะในการปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์

ตารางที่ 2 แบบสังเกตผลการติดตามการแก้ปัญหาผู้เรียนที่ปฏิบัติทำรำไม่ได้ด้วยกระบวนการใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

กลุ่มเป้าหมาย	ทักษะที่สังเกต				
	การจดจำทำรำ	การจำทำนองเพลง	ลีลาของทำรำ	ความกล้าแสดงออก	การปฏิบัติทำรำ
นักเรียนคนที่ 1	-	✓	-	-	-
นักเรียนคนที่ 2	✓	✓	-	-	✓
นักเรียนคนที่ 3	✓	✓	-	✓	✓
นักเรียนคนที่ 4	-	-	-	✓	-
นักเรียนคนที่ 5	✓	✓	-	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้ จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่ามีผู้เรียนที่จดจำทำรำได้ จำนวน 3 คน ผู้เรียนที่จดจำทำนองเพลงได้จำนวน 4 คน ผู้เรียนที่ปฏิบัติทำรำได้ จำนวน 3 คน และผู้เรียนที่มีความกล้าแสดงออกจำนวน 2 คน

ตารางที่ 3 แบบสังเกตผลการติดตามการแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่ปฏิบัติทำไม่ได้ด้วยกระบวนการใช้
วิธีสอนแบบเสริมแรงทางบวก

กลุ่มเป้าหมาย	ทักษะที่สังเกต				
	การจดจำ ทำซ้ำ	การจำ ทำนองเพลง	ลีลาของ ทำซ้ำ	ความกล้า แสดงออก	การปฏิบัติทำซ้ำ
นักเรียนคนที่ 1	✓	✓	-	✓	✓
นักเรียนคนที่ 2	✓	✓	-	✓	✓
นักเรียนคนที่ 3	✓	✓	✓	✓	✓
นักเรียนคนที่ 4	✓	✓	✓	✓	✓
นักเรียนคนที่ 5	✓	✓	-	✓	✓

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า มีผู้เรียนที่จดจำทำซ้ำและทำนองเพลงได้ จำนวน 5 คน ผู้เรียนที่จำลีลาของทำซ้ำได้ จำนวน 2 คน โดยผู้เรียนทุกคนสามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ และมีความกล้าแสดงออก

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

1. จากการศึกษาสาเหตุของผู้เรียนที่ปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้ พบว่าการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย เน้นวิชาทฤษฎีมากกว่าเน้นการปฏิบัติ เด็กขาดความสนใจฝึกฝน และหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ทำให้ขาดแรงกระตุ้นให้หมั่นฝึกซ้อม จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติในรายวิชานาฏศิลป์ไทย

2. จากการติดตามผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่าผู้เรียนมีทักษะที่ดีขึ้นโดยผู้เรียนบางคนสามารถจดจำทำซ้ำและปฏิบัติทำซ้ำได้

3. จากการติดตามผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้ของผู้เรียนด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับกระบวนการสอนแบบเสริมแรงทางบวก พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะปฏิบัติที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนทุกคนสามารถจดจำทำซ้ำและปฏิบัติทำซ้ำได้ตามเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนด และเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ของรายวิชา โดยผู้สอนเสริมแรงทางบวกด้วยการใช้คำชม ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียน

อภิปรายผล

1. จากสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ เพราะผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยเน้นวิชาทฤษฎีมากกว่า เน้นการปฏิบัติ เด็กขาดความสนใจฝึกฝน และหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชา ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ทำให้ขาดแรงกระตุ้นให้หมั่นฝึกซ้อม จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติได้มากพอสำหรับวิชานาฏศิลป์ไทย น่าจะเป็นเพราะว่าผู้เรียนทั้ง 5 คนนี้ ไม่มีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของวิชานาฏศิลป์ไทย และไม่ได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำ จึงทำให้ผู้เรียนปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (Connectionism Theory) (สุชา จันท์ธอม และสุรางค์ จันท์ธอม, 2523, น. 28-43 อ้างถึงใน จรรย์สมร ผลบุญ และมณฑล ผลบุญ, 2561, น. 14) ที่พบว่า กฎใหญ่ 3 ข้อ คือ กฎแห่งผล กฎแห่งการฝึก และกฎแห่งความพร้อม ส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียน ในการนำทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ไปใช้ จึงมีองค์ประกอบของการเรียนรู้ ได้แก่ สมรรถภาพ การฝึกฝน การตั้งใจ ความเข้าใจ การถ่ายโยง และการลืม ดังนั้น สาเหตุที่ผู้เรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติทำร่ำเป็นประจำ ขาดการตั้งใจ จึงทำให้ผู้เรียนปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ หากได้ฝึกฝนบ่อย ๆ ทำซ้ำ ๆ จะสามารถทำให้ทำได้ถูกต้องสมบูรณ์และมั่นใจมากขึ้น

2. จากการติดตามผลการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้น สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ดีขึ้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเพื่อนสามารถช่วยเพื่อนในลักษณะเก่งช่วยอ่อน ผู้เรียนอาจจะรู้สึกกดดันเมื่อปฏิบัติทำร่ำต่อหน้าครูผู้สอน แต่รู้สึกสบายใจเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน เมื่อเพื่อนอธิบายจึงทำให้ผู้เรียนดีขึ้นเมื่อเห็นว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำร่ำได้บ้างแล้ว จึงใช้การเสริมแรงบวกเพื่อกระตุ้นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนสอดคล้องกับ สุนด์ สินธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2545, น. 37 อ้างถึงใน บุชยากร ช้ายขวา, ผาสุข บุญธรรม และเพ็ญพิศุทธิ์ ในสนิท, 2560, น. 83) ที่กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งตามปรัชญาการศึกษาเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) ตามแนวทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) โดยเน้นให้นักเรียนรวมกลุ่มทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับเกณฑ์ต่ำกว่าได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับเกณฑ์ที่สูงกว่าหรือเก่งกว่า

3. จากการติดตามผลการศึกษาที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการเสริมแรงทางบวก พบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ดียิ่งขึ้นตามเกณฑ์ที่ผู้สอนได้กำหนดตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้รายวิชา น่าจะเป็นเพราะผู้สอนได้ให้รางวัลและคำชมแก่ผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะฝึกทักษะการปฏิบัติทำซ้ำและพัฒนาตนเองให้ดีกว่าเดิมในระดับที่ผู้สอนพึงพอใจ สอดคล้องกับ ญัฐพัชร์ มหายศนันท์, กานต์พิชชา นุ่มพรม, ทรงพล อินททำ และอุษณีย์ เชนยทิพย์ (2561, น. 151) ที่วิจัยพบว่าการให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจให้แก่ผู้เรียนได้มีความสุข ส่งผลให้คะแนนทักษะทางด้านนาฏศิลป์ของผู้เข้าร่วมหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสำหรับเสริมทักษะทางด้านนาฏศิลป์เรื่องระบำอาเซียนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีทักษะในด้านใดบ้างก่อนการดำเนินการวิจัย
2. ควรมีการใช้กระบวนการสอนโดยผ่านประสบการณ์จริงควบคู่ไปกับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนผู้สอนต้องมีการให้คำแนะนำผู้เรียนที่ปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้อย่างใกล้ชิด
2. ควรมีกิจกรรมที่น่าสนใจที่ตรงตามปัญหาของผู้เรียน มาเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

รายการอ้างอิง

- จรรยาสมร ผลบุญ และมณฑล ผลบุญ. (2561). การพัฒนาระบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ
ทำรำที่ใช้ในงานนาฏศิลป์. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ณัฐพัชร์ มหายศนันท์, กานต์พิชชา นุ่มพรม, ทรงพล อินท่า และอุษณีย์ เขนยทิพย์. (2561).
“การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อเสริมทักษะเรื่องระบำอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของซิมป์สัน”.
วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์,
5, 1: 151-161.
- นาทนภา ตรีอุบล. (2558). “การศึกษาวิธีการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองในการฝึกทักษะ
นาฏศิลป์”. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10, 4: 365-377.
- บุษยากร ช้ายขวา, ผาสุข บุญธรรม และเพ็ญพิศุทธิ์ ในสนิท. (2560). “การจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-assisted Learning) เพื่อพัฒนาทักษะ
การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชนเผ่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”.
วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 10, 3: 77-86.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคนอื่น ๆ. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2523). จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โอเดียน
สโตร์.
- เสาวรี ภูบาลชื่น. (2560). “การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบทางตรง
ร่วมกับเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ วิชาศิลปะ สาระนาฏศิลป์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 11, 2: 211-221.